

‘Sociaal wijkteam is slecht onderbouwde hype’

MAAIKE BORST

GRONINGEN Gemeentes omarmen massaal de sociale wijkteams als dé manier om de nieuwe zorgtaken op te vangen. In de praktijk stuit het model op fundamentele problemen, betogen hoogleraren bestuursrecht van de RUG.

Het idee is mooi: alle hulpverleners in één sociaal wijkteam. De maatschappelijk werker, de uitkeringsinstantie, het centrum voor jeugd en gezin, de wijkverpleegkundige, de jeugdzorg. Samenwerking is het devies nu gemeentes door de decentralisaties verantwoordelijk zijn voor veel zorgtaken. Nooit meer achttien hulpverleners die betrokken zijn bij één gezin.

„Het is een hype”, zegt hoogleraar bestuursrecht Heinrich Winter van de Rijksuniversiteit Groningen. Sociale wijkteams zijn bij 90 procent van de gemeentes ingevoerd. Maar de onderbouwing ontbreekt, zegt Winter. „Als we maar zo’n wijkteam hebben komt het goed, is soms de gedachte. Die gedachte is overtrokken. Er zijn obstakels.”

Grootste probleem: hulpverleners kunnen dan wel in één team zitten, de geldstromen blijven gescheiden. Hun werk wordt betaald door de eigen organisatie, niet uit het budget van het wijkteam. Organisaties houden dus hun eigen financiële belang, zeker nu er stevig bezuinigd wordt. „Ze blijven vechten om hun deel van de taart”, zegt Winter. „Echt samenwerken kan pas als er ook één geld-

stroom is.” Ook angst voor privacy-wetgeving over het uitwisselen van gegevens zit ware teamvorming in de weg. „Daar kun je gewoon goede afspraken over maken, maar dat is vaak niet gebeurd.” De organisatievormen van de sociale wijkteams lopen per gemeente ook nogal uiteen. Winter: „In de hype van het wijkteam is iedereen enorm achter elkaar aangelopen en zijn de problemen geparkeerd en omzeild.”

Ook het fundamentele recht op zorg loopt gevaar door de nieuwe werkwijze, stelt collega-hoogleraar bestuurskunde Bert Marseille. Wie nu hulp vraagt, krijgt een ‘keukentafelgesprek’ waarin wordt besproken wat voor hulp noodzakelijk is. Vroeger deed een burger een formele aanvraag en volgde daarop een be-

‘Het staat gewoon in de wet dat iemand recht heeft op een traplift’

sluit of iemand al dan niet recht had op hulp. Een besluit waartegen bezwaar ingediend kan worden. „Nu ontstaat een soort onderhandelingsituatie”, zegt Marseille. „Dat is een wezenlijke verschuiving van de verhoudingen.”

Die verschuiving is niet per se slecht, maar hij is volgens de hoogleraren bestuursrecht wel risicovol. Ook door de samenstelling van de

wijkteams, waarin veel verschillende private organisaties zijn vertegenwoordigd, is het vaak onduidelijk hoe en bij wie bezwaar gemaakt kan worden tegen een beslissing. Marseille: „Je ziet een gemeente als Amsterdam bijvoorbeeld bezwaren afschuiven door te zeggen: dien maar een klacht in bij de betreffende organisatie.”

Burgers waarden het als de overheid met ze in gesprek gaat en niet optreedt als een afstandelijk bolwerk dat onbegrijpelijke brieven stuurt. „Als dat goed gebeurt is dat positief”, zegt Marseille. „Maar we moeten ervoor waken dat het recht niet verdampt. Want het staat gewoon in de wet dat iemand recht heeft op een traplift of een scootmobiel.”